**Euroopa Parlament**
2024-2029

*Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon*

**2025/0239(COD)**

10.7.2026

# ARVAMUS

Esitaja: naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon

Saaja: tööhõive- ja sotsiaalkomisjon

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Euroopa Sotsiaalfond, mis on osa määruse (EL) [...] [riikliku ja piirkondliku partnerluse kava käsitlev määrus] kohasest riikliku ja piirkondliku partnerluse kavast, ning kehtestatakse tingimused kvaliteetse tööhõive, oskuste ja sotsiaalse kaasatuse jaoks antava liidu toetuse rakendamiseks ajavahemikul 2028–2034
(COM(2025)0558 – C10-0172/2025 – 2025/0239(COD))

Arvamuse raportöör: Alessandra Moretti

PA_Legam

## MUUDATUSETTEPANEKUD

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon esitab tööhõive- ja sotsiaalkomisjonile kui vastutavale komisjonile järgmised muudatusettepanekud:

**Muudatusettepanek 1**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Põhjendus 2 a (uus)**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| | ***(2a) Liikmesriigid ja komisjon peaksid tagama soolise võrdõiguslikkuse edendamise ja soolõime integreerimise kõigi ESFist toetatavate meetmete ettevalmistamisse, rakendamisse, järelevalvesse ja hindamisse. ESFist toetatavate meetmete abil peaks olema võimalik kõrvaldada struktuursed tõkked, mis takistavad naiste täielikku osalemist ühiskonnas ja tööturul, sealhulgas hoolduskohustuste ebavõrdne jaotus, segregatsioon tööturul, sooline palga- ja pensionilõhe, sooline vägivald ning ebavõrdne juurdepääs teenustele, sealhulgas tervishoiuteenustele. Erilist tähelepanu tuleks pöörata naistele, kes puutuvad kokku intersektsionaalse diskrimineerimisega, sealhulgas rändajatest naised, rassistatud naised, traditsioonilised nomaadidest etnilised vähemused, roma naised, puuetega naised, vallalised emad, eakad naised ja LBTIQ-naised.*** |

**Muudatusettepanek 2**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Põhjendus 4**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| (4) Liit seisab silmitsi struktuursete probleemidega, mis on seotud majanduse ***üleilmastumise***, haavatavate ***tarneahelate***, | (4) Liit seisab silmitsi struktuursete probleemidega, mis on seotud majanduse ***üleilmastumisega, kliimamuutustega***, |

rändevoogude ***juhtimise***, suurenenud ***julgeolekuohu***, puhtale energiale ***ülemineku***, tehnoloogiliste ja demograafiliste ***muutuste***, tööjõu ***vananemise*** ja sotsiaaleluruumide vähesusega ning samuti oskuste ja tööjõu suureneva nappusega paljudes sektorites ja piirkondades.

haavatavate ***tarneahelatega***, rändevoogude ***juhtimisega***, suurenenud ***julgeolekuohuga, sõjaga***, puhtale energiale ***üleminekuga***, tehnoloogiliste ja demograafiliste ***muutustega***, tööjõu ***vananemisega, sealhulgas püsiva soolise*** ja ***läbipõimunud ebavõrdsusega ning sagenevate rünnakutega ja tagasilöökidega naiste õiguste vallas tehtud edusammude vastu, ebavõrdse juurdepääsuga taskukohastele ja kvaliteetsetele tervishoiu- ja hooldusteenustele, taskukohaste*** sotsiaaleluruumide vähesusega ning samuti oskuste ja tööjõu suureneva nappusega paljudes sektorites ja piirkondades. ***Nende probleemide tagajärjed mõjutavad rohkem inimesi, keda mõjutab intersektsionaalne diskrimineerimine soo, rassi, nahavärvuse, etnilise või sotsiaalse päritolu, geneetiliste omaduste, keele, usutunnistuse või veendumuste, poliitiliste või muude arvamuste, rahvusvähemusse kuulumise, varalise seisundi, sünnipära, puude, vanuse, seksuaalse sättumuse või soolise identiteedi alusel.***

**Muudatusettepanek 3**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Põhjendus 5**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| (5) Võttes arvesse töömaailma muutuvat tegelikkust, peaks liit olema valmis tegelema praeguste ja tulevaste probleemidega, investeerides asjakohastesse oskustesse, muutes kasvu kaasavamaks ning edendades tööhõivet ja ***sotsiaalpoliitikat***, võttes arvesse tööjõu liikuvust ja sektorite restruktureerimist ning ***pöörates erilist*** tähelepanu ***nendele linna-*** ja ***maapiirkondadele***, kus sotsiaalne olukord on eriti haavatav. | (5) Võttes arvesse töömaailma muutuvat tegelikkust, peaks liit olema valmis tegelema praeguste ja tulevaste probleemidega, investeerides asjakohastesse oskustesse, muutes ***kestliku*** kasvu kaasavamaks ***ja sooteadlikumaks*** ning edendades tööhõivet***, sotsiaal-*** ja ***tervishoiu - ning sotsiaalse võrdõiguslikkuse poliitikat***, võttes arvesse tööjõu liikuvust ja sektorite restruktureerimist***. Eelkõige peaks liit edendama juurdepääsu kvaliteetsetele, turvalistele, õiglaselt tasustatud ja püsivatele töökohtadele, parandama naiste ettevõtlustingimusi ning kaotama*** |

| | |
|---|---|
| | ***püsiva soolise ebavõrdsuse. Selles tuleks pöörata*** tähelepanu ***linnadele, maapiirkondadele*** ja ***saartele***, kus sotsiaalne olukord on eriti haavatav. |

**Muudatusettepanek 4**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Põhjendus 5 a (uus)**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| | ***(5a) Tööjõupuuduse, sotsiaalküsimuste ja tööhõivega seotud probleemide lahendamisel on keskse tähtsusega konkurentsivõime tugevdamine, ettevõtjate toetamine ja investeeringute edendamine hästitoimiva turumajanduse osana.*** |

**Muudatusettepanek 5**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Põhjendus 6**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| (6) Kuni 2040. aastani väheneb liidu tööturg igal aastal ligikaudu miljoni inimese võrra. Lisaks tööjõu vähenemisele mõjutab mõnesid piirkondi kolmanda taseme haridusega elanikkonna väike ja stagneerunud osakaal, mistõttu on raske kompenseerida tööjõu kaotust suurema tööviljakusega. Selline olukord suurendab survet liidu sotsiaalse heaolu mudelile, pingestades selle jätkusuutlikkust ja vahendite piisavust. Samuti suurendab see tööjõu ja oskuste nappust tööturul, mis pärsib ***majanduskasvu*** ja konkurentsivõimet. Mõnes sektoris võib see avaldada survet tööjõukuludele. Seepärast peab ***ESFi kaudu toetama*** eelkõige ***naiste*** ja ***noorte***, ***puuetega inimeste*** ja roma ***kogukondade tööturul osalemise suurendamist ning aitama tööandjatel leida vabade töökohtade jaoks*** | (6) Kuni 2040. aastani väheneb liidu tööturg igal aastal ligikaudu miljoni inimese võrra. Lisaks tööjõu vähenemisele mõjutab mõnesid piirkondi kolmanda taseme haridusega elanikkonna väike ja stagneerunud osakaal, mistõttu on raske kompenseerida tööjõu kaotust suurema tööviljakusega. Selline olukord suurendab survet liidu sotsiaalse heaolu mudelile, pingestades selle jätkusuutlikkust ja vahendite piisavust. Samuti suurendab see tööjõu ja oskuste nappust tööturul, mis pärsib ***majanduslikku ja kestlikku kasvu*** ja konkurentsivõimet. Mõnes sektoris võib see avaldada survet tööjõukuludele. Seepärast peab ***ESF toetama tööturul osalemise suurendamist,*** eelkõige ***naisi, keda mõjutab ebaproportsionaalselt töötus, vaeghõive, üleesindatus osalise tööajaga tööl, madalapalgalised sektorid*** |

***õigeid inimesi***, ***looma eakamatele töötajatele*** asjakohaste tööturu- ja ***töökohameetmete abil rohkem võimalusi***, tagama kvalifitseeritud tööjõu, ***mis*** suudab lahendada suuri ühiskondlikke probleeme, ning ***hõlbustama*** töö- ja ***pereelu ühitamist***, ***sealhulgas*** tagades juurdepääsu kvaliteetsele ***lapsehoiule***.

ja ***tööturu segregatsioon***, ***neid, kes soovivad pärast hoolduskohustuste täitmist tööle naasta,*** ja ***neid, kes seisavad silmitsi intersektsionaalse diskrimineerimise vormidega, sealhulgas puuetega inimesed,*** roma ***kogukonnad, noored ja muudesse tõrjutud rühmadesse kuuluvad naised. Samuti peaks ESF hõlbustama tööandjate toetamist vabadele töökohtadele sobivate inimeste leidmisel***, ***võimestama eakamaid töötajaid*** asjakohaste tööturu- ja ***töökohameetmetega***, tagama kvalifitseeritud tööjõu, ***kes*** suudab lahendada suuri ühiskondlikke probleeme, ning ***toetama tervislikku ja paremat*** töö- ja ***eraelu tasakaalu, edendades hooldus- ja hooldusteenuste võrdset osakaalu naiste ja meeste vahel, toetades paindlikku ja kaugtöö korraldust***, ***isapuhkust ja ühist vanemapuhkust ning*** tagades juurdepääsu kvaliteetsele ***ja taskukohasele lapsehoiu- ja pikaajalise hoolduse teenusele ning toetades hooldajaid, kellest enamik on naised***.

**Muudatusettepanek 6**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Põhjendus 6 a (uus)**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| | ***(6a) Demograafilised arengud ja sündimuse järsk langus kujutavad endast majandusliku ja sotsiaalse kestlikkuse seisukohalt suurt probleemi. Ebavõrdne juurdepääs reproduktiivtervishoiu teenustele, sealhulgas naiste ja paaride jaoks, kes on terviseprobleemide tõttu viljatud, soodustab sotsiaalse ebavõrdsuse süvenemist ja piirab põhiõiguste, sealhulgas õiguse tervisele ja pereelule kasutamist. Euroopa fondidest, sealhulgas Euroopa Sotsiaalfondist, tuleks toetada juurdepääsu tervishoiuteenustele, nõustamisele, ennetusele ja sotsiaalsele toetusele viljatuse, sündimuse ja*** |

***rahvastiku vähenemise pidurdamise valdkonnas.***

**Muudatusettepanek 7**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Põhjendus 6 b (uus)**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| | ***(6b) Sotsiaalmajandus aitab tõendatult kaasa soolisele võrdõiguslikkusele, kuna naised on juhtivatel ametikohtadel rohkem esindatud, palgalõhe on väiksem ja töö- ja pereelu ühitamise tingimused on paremad. Seda tuleks tunnustada ESFi strateegilise prioriteedina, et edendada naiste majanduslikku iseseisvust ja tütarlaste õiguste kaitset.*** |

**Muudatusettepanek 8**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Põhjendus 7**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| (7) Komisjon esitas 29. jaanuaril 2025 konkurentsivõime kompassi. Selle raamistikuga on võetud kurss, et kujundada Euroopast koht, kus leiutatakse, toodetakse ja lastakse turule tulevikutehnoloogiaid ja puhtaid tooteid, ning seatud eesmärgiks, et Euroopast saaks esimene kliimaneutraalne maailmajagu. Raamistikus on kirjeldatud viit horisontaalset konkurentsivõime edendajat, sealhulgas oskuste ja kvaliteetsete töökohtade edendamist, ning selles on rõhutatud, et Euroopa konkurentsivõime alus on sealsed inimesed. Selleks et olla konkurentsivõimeline ja tulevikuks valmis, peab liit oma inimesi toetama ning võimaldama neil omandada edukaks õppimiseks, töötamiseks ja eluks vajalikke oskusi ja pädevusi. | (7) Komisjon esitas 29. jaanuaril 2025 konkurentsivõime kompassi. Selle raamistikuga on võetud kurss, et kujundada Euroopast koht, kus leiutatakse, toodetakse ja lastakse turule tulevikutehnoloogiaid ja puhtaid tooteid, ning seatud eesmärgiks, et Euroopast saaks esimene kliimaneutraalne maailmajagu. Raamistikus on kirjeldatud viit horisontaalset konkurentsivõime edendajat, sealhulgas oskuste ja kvaliteetsete töökohtade edendamist, ning selles on rõhutatud, et Euroopa konkurentsivõime alus on sealsed inimesed. Selleks et olla konkurentsivõimeline ja tulevikuks valmis, peab liit oma inimesi toetama ning võimaldama neil omandada edukaks õppimiseks, töötamiseks ja eluks vajalikke oskusi ja pädevusi. ***ESF peaks edendama naiste tööhõivet ja mõjuvõimu*** |

| | |
|---|---|
| | ***suurendamist, hõlbustades nende osalemist tööturul ja ettevõtlust, sest naiste majandusliku sõltumatuse tugevdamine on oluline, et edendada õiglast, kaasavat ja vastupidavat majandust, tugevdada sotsiaalset ühtekuuluvust ja konkurentsivõimet ning tagada, et rohe- ja digipöördes ei jäeta kedagi kõrvale, kooskõlas Euroopa sotsiaalõiguste samba ja sooliselt võrdse ühiskonna põhimõtetega.*** |

**Muudatusettepanek 9**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Põhjendus 7 a (uus)**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| | ***(7a) Tehisintellekt ja uus tehnoloogia loovad võimalused majanduskasvuks, arenguks ning tõhusama, sooliselt võrdsema ja arukama tööturu kujunemiseks, mis võimaldab liidul lahendada praeguseid ja tulevasi probleeme. On vajalik, et neid võimalusi soodustataks ka liidu poliitika rakendamise kaudu.*** |

**Muudatusettepanek 10**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Põhjendus 8**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| (8) Lisaks avaldas komisjon 26. veebruaril 2025 teatise „Euroopa puhta tööstuse kokkulepe: konkurentsivõime ja süsinikuheite vähendamise ühtne tegevuskava“. Väga oluline on tunnistada oskuste otsustavat rolli eduka ülemineku hõlbustamisel, et tulevikus oleks liidu tööstus puhtam ja konkurentsivõimelisem. Innovatsiooni edendamiseks, süsinikuheite vähendamiseks ja ringlussevõtu suurendamiseks elutähtsates | (8) Lisaks avaldas komisjon 26. veebruaril 2025 teatise „Euroopa puhta tööstuse kokkulepe: konkurentsivõime ja süsinikuheite vähendamise ühtne tegevuskava“. Väga oluline on tunnistada oskuste otsustavat rolli eduka ülemineku hõlbustamisel, et tulevikus oleks liidu tööstus puhtam ja konkurentsivõimelisem. Innovatsiooni edendamiseks, süsinikuheite vähendamiseks ja ringlussevõtu suurendamiseks elutähtsates |

tööstusharudes on ***vaja*** kõrge kvalifikatsiooniga tööjõudu. Selleks et saavutada liidu õiglase ülemineku eesmärgid ning säilitada ja suurendada liidu üleilmset konkurentsivõimet, on vaja keskenduda tõsisemalt oskuste parandamisele. ***Arvesse tuleb võtta***, ***et*** juurdepääs keskkonnaressurssidele ja nendest saadav kasu on ühiskonnas ebaühtlaselt jaotunud, nagu ka keskkonnaohud ja terviseriskid. Suure tõenäosusega jääb ebaproportsionaalselt suur osa haavatavate rühmade kanda.

tööstusharudes on ***oluline arendada*** kõrge kvalifikatsiooniga tööjõudu ***ja kõrvaldada tõkked, mis tulenevalt horisontaalsest ja vertikaalsest segregatsioonist tööturul piiravad praegu eelkõige naiste tööturul osalemist. Seetõttu peaks ESF toetama naiste suuremat osalemist sektorites, kus nad on alaesindatud. Liit peaks tegelema soolise ebavõrdsusega tööhõives ja edendama soolist võrdõiguslikkust kõigis sektorites, käivitades tegevuskava „Naised teadusuuringutes, innovatsioonis ja idufirmades“, mille eesmärk on muuta liit 2030. aastaks selles sektoris naiste jaoks kõige atraktiivsemaks töökohaks***. Selleks et saavutada liidu õiglase ülemineku eesmärgid ning säilitada ja suurendada liidu üleilmset konkurentsivõimet ***ja kestlikkust***, on vaja keskenduda tõsisemalt oskuste parandamisele. ***Lisaks tuleks ESFist aidata kaasa sotsiaalselt õiglasele rohepöördele***, ***käsitledes kliimamuutuste, keskkonnaseisundi halvenemise ja reostuse ebaproportsionaalset mõju naistele ja haavatavatele rühmadele, sealhulgas meetmete kaudu, millega võideldakse energiaostuvõimetuse, keskkonnaalase ebavõrdsuse ja nendega seotud terviseriskide vastu.*** Juurdepääs keskkonnaressurssidele ja nendest saadav kasu on ühiskonnas ebaühtlaselt jaotunud, nagu ka keskkonnaohud ja terviseriskid. Suure tõenäosusega jääb ebaproportsionaalselt suur osa haavatavate rühmade kanda.

**Muudatusettepanek 11**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Põhjendus 8 a (uus)**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| | ***(8a) Lisaks võttis komisjon 5. märtsil 2026 vastu oma soolise võrdõiguslikkuse strateegia 2026–2030, rõhutades, et sooline võrdõiguslikkus on hädavajalik liidu strateegiliste eesmärkide*** |

***saavutamiseks, sealhulgas sotsiaalse ühtekuuluvuse edendamiseks ja konkurentsivõime tugevdamiseks. Strateegias toonitatakse ka seda, et naised teenivad liidus tunnis endiselt keskmiselt 12 % vähem kui mehed ja liidu sooline pensionilõhe on endiselt 25 %, mis näitab püsivat soolist ebavõrdsust tööturul. Selle olukorra lahendamiseks tuleb ebaõiglus kõrvaldada ning rakendada ELi aluslepinguid ja põhiõiguste hartat, misläbi vallandatakse parema soolise võrdõiguslikkuse majanduslik potentsiaal. Naised, eelkõige haavatavas olukorras olevad naised, on kogu ELis suuremas vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus. Näiteks üksikvanematel, kes on peamiselt naised, on raske ots otsaga kokku tulla ning nende vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse oht on kaks korda suurem kui elanikkonnal üldiselt. Lisaks mõjutab paljusid naisi kogu liidus menstruatsiooni ja menopausiga seotud rahapuudus. Strateegias rõhutatakse, et soostereotüübid mõjutavad haridusvalikuid, millel on elukestvad tagajärjed, soodustades tööalast segregatsiooni. Sootundlik haridus võib olla tõeliselt ümberkujundav vahend, mille abil võidelda soolise ebavõrdsuse vastu ja tagada, et kõigil lastel liidus on olenemata nende soost juurdepääs kvaliteetsele ja kaasavale haridusele ja koolitusele.***

**Muudatusettepanek 12**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Põhjendus 9**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| (9) Oskuste liidu eesmärk on toetada kvaliteetsete, kaasavate ja kohanemisvõimeliste haridus-, koolitus- ja oskuste süsteemide arendamist, et suurendada liidu konkurentsivõimet, valmisolekut, julgeolekut ja demokraatiat. | (9) Oskuste liidu eesmärk on toetada kvaliteetsete, kaasavate ja kohanemisvõimeliste haridus-, koolitus- ja oskuste süsteemide arendamist, et suurendada liidu konkurentsivõimet, valmisolekut, julgeolekut ja demokraatiat. |

Seepärast peaks liit kooskõlas oskuste liidu eesmärkidega tagama piisava rahastamise, et luua tugev oskustepagas ning edendada elukestva ja tulevikku suunatud täiend- ja ümberõppe võimalusi kõigile, esmajoones selleks, et leida lahendus digi- ja rohepöördega seotud probleemidele. Eelkõige puudutab see digioskusi ja peamist progressi võimaldavat tehnoloogiat, et aidata inimestel omandada digiüleminekule, tehnoloogia muutumisele, innovatsioonile ja sotsiaalsetele ja majanduslikele muutustele kohandatud oskusi, hõlbustada karjäärialaseid üleminekuid ja liikuvust ning toetada eeskätt väheste oskuste ja/või madala kvalifikatsiooniga täiskasvanuid. Kooskõlas oskuste liidu eesmärkidega tuleb digi- ja rohepöördega seotud probleemide lahendamiseks pakkuda töötajatele täiend- ja ümberõpet, viia haridus vastavusse tööstuse vajadustega ning edendada haridusasutuste, tööandjate ja avaliku sektori asutuste partnerlust. Samuti on vaja edendada oskuste ringlust ja piisavat jaotamist siseturul, sealhulgas lihtsama oskuste ülekantavuse kaudu, ning suuta luua ja säilitada oskusi ELis.

***See hõlmab selliste struktuursete ja kultuuriliste tõkete kindlakstegemist ja kõrvaldamist, mis takistavad või piiravad naiste täielikku ja võrdset osalemist digi- ja tehnoloogiasektoris, sealhulgas juhtivatel ametikohtadel. Seepärast peaks liit võitlema kahjulike soostereotüüpidega, mis võivad piirata naiste ja tütarlaste haridus- ja karjäärivõimalusi, ning edendama naiste digioskuste täiendamist ja ümberõpet tööturul.*** Seepärast peaks liit kooskõlas oskuste liidu eesmärkidega tagama piisava rahastamise, et luua tugev oskustepagas ning edendada elukestva ja tulevikku suunatud täiend- ja ümberõppe võimalusi kõigile, ***pöörates erilist tähelepanu asjaolule, et naised, eelkõige need, kes seisavad silmitsi intersektsionaalse diskrimineerimisega, ja haavatavad rühmad, nagu puuetega inimesed, puutuvad kokku lisatakistustega, mis takistavad nende osalemist koolitusel, ning*** esmajoones selleks, et leida lahendus digi- ja rohepöördega seotud probleemidele. ***Äärmiselt oluline on parandada haridusvõimalusi ja koolitust loodusteaduste, tehnoloogia, inseneriteaduste ja matemaatika (MATI) valdkonnas, pöörates erilist tähelepanu naistele ja tütarlastele, et ületada praegune sooline ebavõrdsus MATI-valdkonna tööjõus, mis pakub kõrgemaid palku ja paremaid karjäärivõimalusi, ning suurendada tehisintellektipädevust.*** Eelkõige puudutab see digioskusi ja peamist progressi võimaldavat tehnoloogiat, et aidata inimestel omandada digiüleminekule, tehnoloogia muutumisele, innovatsioonile ja sotsiaalsetele ja majanduslikele muutustele kohandatud oskusi, hõlbustada karjäärialaseid üleminekuid ja liikuvust ning toetada eeskätt väheste oskuste ja/või madala kvalifikatsiooniga täiskasvanuid. Kooskõlas oskuste liidu eesmärkidega tuleb digi- ja rohepöördega seotud probleemide lahendamiseks pakkuda töötajatele täiend- ja ümberõpet, viia

| | |
|---|---|
| | haridus vastavusse tööstuse vajadustega ning edendada haridusasutuste, tööandjate ja avaliku sektori asutuste partnerlust. Samuti on vaja edendada oskuste ringlust ja piisavat jaotamist siseturul, sealhulgas lihtsama oskuste ülekantavuse kaudu, ning suuta luua ja säilitada oskusi ELis***, vältides samal ajal oskuste ärakasutamist ja ajude äravoolu vähem arenenud piirkondadest***. |

**Muudatusettepanek 13**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Põhjendus 9 a (uus)**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| | ***(9a) Liit peaks kooskõlas oskuste liidu eesmärkidega edendama elukestva ja tulevikku suunatud täiend- ja ümberõppe võimalusi kõigile, et leida lahendus digi- ja rohepöördega seotud probleemidele, eelkõige naiste jaoks. Sellega seoses on kesksel kohal tehisintellekti kasutamise ja arendamise edendamine ja võimaldamine ning selliste algatuste toetamine, mida ellu viies suurendatakse naiste ettevõtlust ja füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise võimalusi, naiste osalemist juhtivatel ametikohtadel, keskendudes naiste kaasatuse suurendamisele otsustusprotsessides, eelkõige naiste osalemisele ettevõtluses ja MATI-sektoris. Eelkõige puudutab see digioskusi ja peamist progressi võimaldavat tehnoloogiat, et aidata inimestel omandada digiüleminekule, tehnoloogia muutumisele, innovatsioonile ja sotsiaalsetele ja majanduslikele muutustele kohandatud oskusi, hõlbustada karjäärialaseid üleminekuid ja liikuvust ning toetada eeskätt naisi ja tütarlapsi ning väheste oskuste ja/või madala kvalifikatsiooniga täiskasvanuid.*** |

**Muudatusettepanek 14**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Põhjendus 9 b (uus)**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| | ***(9b) Kooskõlas oskuste liidu eesmärkidega tuleb digi- ja rohepöördega seotud probleemide lahendamiseks pakkuda töötajatele täiend- ja ümberõpet, viia haridus vastavusse tööstuse vajadustega ning edendada haridusasutuste, tööandjate ja avaliku sektori asutuste partnerlust. Samuti on vaja edendada oskuste ringlust ja piisavat jaotamist siseturul, sealhulgas lihtsama oskuste ülekantavuse kaudu, ning suuta luua ja säilitada oskusi liidus.*** |

**Muudatusettepanek 15**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Põhjendus 9 c (uus)**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| | ***(9c) Väikestel keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjatel on oluline roll liidu konkurentsivõime tugevdamisel, majanduskasvu kiirendamisel, tööjõupuuduse kõrvaldamisel, naiste tööhõive võimaldamisel ja soolise võrdõiguslikkuse edendamisel.*** |

**Muudatusettepanek 16**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Põhjendus 11**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| (11) Riikliku ja piirkondliku partnerluse kava raames toetatavate meetmete (sealhulgas ESFi) tõhus ja tulemuslik rakendamine tugineb heale valitsemistavale ning kõigi asjakohaste territoriaalsete tasandite osalejate ja sotsiaal-majanduslike | (11) Riikliku ja piirkondliku partnerluse kava raames toetatavate meetmete (sealhulgas ESFi) tõhus ja tulemuslik rakendamine tugineb heale valitsemistavale ning kõigi asjakohaste territoriaalsete tasandite osalejate ja sotsiaal-majanduslike |

| | |
|---|---|
| osalejate, eriti sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonide ***partnerlusele***. | osalejate, eriti sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonide***, sealhulgas naiste õiguste organisatsioonide, haavatavas olukorras olevate naiste ja tütarlastega töötavate organisatsioonide vahel, et edendada nende juurdepääsu tööhõivele, koolitusele, majanduslikule iseseisvusele, eluasemele, tervishoiuteenustele ja sotsiaalsele osalusele, seksuaal- ja reproduktiivtervist, ning seonduvaid õigusi kaitsvate organisatsioonide, vaesusevastaste organisatsioonide ja puuetega inimeste õiguste organisatsioonide vahel***. |

**Muudatusettepanek 17**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Põhjendus 11 a (uus)**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| | ***(11a) Oluline on toetada ja edendada säästu- ja investeerimiskontosid kooskõlas liikmesriikide parimate tavadega, et hõlbustada investeerimist äriühingutesse, eelkõige väikestesse keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjatesse, ning tugevdada eramajandust. See on oluline naiste iseseisvuse ja ettevõtluse võimaldamiseks ning konkurentsivõime edendamiseks tervikuna.*** |

**Muudatusettepanek 18**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Põhjendus 12**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| (12) Selleks et tugevdada Euroopa ühiskonda ja Euroopa sotsiaalset mudelit, peaksid liikmesriigid määruse (EL) [riikliku ja piirkondliku partnerluse kava käsitleva määruse] kohaselt vastu võetud riikliku ja piirkondliku partnerluse kava | (12) Selleks et tugevdada Euroopa ühiskonda ja Euroopa sotsiaalset mudelit, peaksid liikmesriigid määruse (EL) [riikliku ja piirkondliku partnerluse kava käsitleva määruse] kohaselt vastu võetud riikliku ja piirkondliku partnerluse kava |

raames eraldama ESFile teatava miinimumosa vahenditest. Liikmesriikide sotsiaal-majanduslike probleemide olemus ja tõsidus on erinev ning seega on vaja paindlikumat lähenemist programmitööle. Sotsiaalpoliitilised meetmed nende probleemide lahendamiseks vajavad suhteliselt vähest rahastust, kuid arvesse peab võtma ka riiklikke ja piirkondlikke iseärasusi. Tööhõivesuuniste ja ESFi raames tehtavate investeeringute ja reformide puhul tuleb arvesse võtta sotsiaalse ebavõrdsuse ja probleemide põhjuseid. See tähendab, et valdkondliku kontsentreerumise kaudu võetavad poliitilised kaitsemeetmed peaksid tuginema liikmesriikide ja komisjoni koostööle. Teatav miinimumosa vahenditest, mis ESFile eraldatakse, peab olema tasakaalus liidu strateegilise huviga investeerida oma inimestesse ning seeläbi tööjõu pakkumise kvaliteeti ja sotsiaalsesse progressi, ning investeerimisvajadustega, mis on hõlmatud [riikliku ja piirkondliku partnerluse kava käsitleva määruse] artiklis 3 sätestatud muude erieesmärkidega.

raames eraldama ESFile teatava miinimumosa vahenditest. Liikmesriikide sotsiaal-majanduslike probleemide olemus ja tõsidus on erinev ning seega on vaja paindlikumat lähenemist programmitööle ***kooskõlas käesoleva fondi suunistega ning liidu aluslepingute ja väärtuste üldpõhimõtetega***. Sotsiaalpoliitilised meetmed nende probleemide lahendamiseks vajavad suhteliselt vähest rahastust, kuid arvesse peab võtma ka riiklikke ja piirkondlikke iseärasusi. Tööhõivesuuniste ja ESFi raames tehtavate investeeringute ja reformide puhul tuleb arvesse võtta sotsiaalse ebavõrdsuse ja probleemide põhjuseid. See tähendab, et valdkondliku kontsentreerumise kaudu võetavad poliitilised kaitsemeetmed peaksid tuginema liikmesriikide ja komisjoni koostööle. Teatav miinimumosa vahenditest, mis ESFile eraldatakse, peab olema tasakaalus liidu strateegilise huviga investeerida oma inimestesse ning seeläbi tööjõu pakkumise kvaliteeti ja sotsiaalsesse progressi, ning investeerimisvajadustega, mis on hõlmatud [riikliku ja piirkondliku partnerluse kava käsitleva määruse] artiklis 3 sätestatud muude erieesmärkidega. ***ESF peab jääma iseseisvaks fondiks ja säilitama oma peamise eesmärgi edendada sotsiaalset ühtekuuluvust ja Euroopa sotsiaalmudelit, toetades eelkõige kõige haavatavamate rühmade, sealhulgas naiste sotsiaalset kaasamist. ESFi integreerimine riiklikesse ja piirkondlikesse partnerluskavadesse võib nõrgendada selle tõelist ülesannet ja vähendada sotsiaalse kaasatuse rahastamist; oluline on tagada tugev, nähtav ja piisavate vahenditega ESF, et täita Euroopa sotsiaalõiguste samba eesmärke.***

**Muudatusettepanek 19**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Põhjendus 13**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
| --- | --- |
| (13) Sotsiaalfondi kaudu tuleks toetada tööhõivet, võrdset juurdepääsu tööturule, õiglaste ja kvaliteetsete töötingimuste loomist ning tööjõu liikuvust. ESF peaks toetama liikmesriike, et nad saaksid pakkuda töötutele ja tööturult eemale jäänud isikutele tulemuslikku, õigeaegset, koordineeritud ja vajadustele vastavat abi, mis seisneb tööotsingute, koolituse, täiend- ja ümberõppe ning muude tugiteenuste kättesaadavuse toetamises, pöörates erilist tähelepanu haavatavatele isikutele, rohe- ja digipöördest või tööturušokkidest mõjutatud inimestele ning samuti neile, kes on tööturust kõige kaugemal. ESF peaks jätkuvalt pöörama tähelepanu noorte töötusele ning mittetöötavate ja mitteõppivate noorte (NEET-noored) probleemidele, ennetades haridus- ja koolitussüsteemist varakult lahkumist ja parandades struktuurselt üleminekut hariduselust tööellu, sealhulgas täielikult rakendades tugevdatud noortegarantiid, mis peaks samuti toetama kvaliteetsete töövõimaluste loomist noortele. Lisaks tuleks jätkata ESFi kaudu tehtavaid investeeringuid rohe- ja digipöörde jaoks olulistesse oskustesse. | (13) Sotsiaalfondi kaudu tuleks toetada tööhõivet, võrdset juurdepääsu tööturule, õiglaste ja kvaliteetsete töötingimuste loomist ning tööjõu liikuvust. ESF peaks ***edendama sooliselt tasakaalustatud osalemist tööturul meetmete abil, mille eesmärk on tagada muu hulgas inimväärsed ja sooliselt võrdsed töötingimused, sealhulgas õiglane palk sektorites, kus domineerivad naised, parem töö- ja eraelu tasakaal ning kvaliteetne lapsehoid, sealhulgas alusharidus ja lapsehoid. ESF peaks*** toetama liikmesriike, et nad saaksid pakkuda töötutele ja tööturult eemale jäänud isikutele tulemuslikku, õigeaegset, koordineeritud ja vajadustele vastavat abi, mis seisneb tööotsingute, koolituse, täiend- ja ümberõppe ning muude tugiteenuste kättesaadavuse toetamises, pöörates erilist tähelepanu haavatavatele isikutele, rohe- ja digipöördest või tööturušokkidest mõjutatud inimestele ning samuti neile, kes on tööturust kõige kaugemal. ***Lisaks peaks ESF edendama mitteametlikku tasustamata hooldustööd tegevate naiste üleminekut tasustatud tööle, et vähendada nende pikaajalise töötuse ning tööturust eemalejäämise ja majandusliku sõltuvuse ohtu. Samuti on väga oluline toetada naiste naasmist tasustatud tööle pärast rasedus-, sünnitus- ja vanemapuhkust ning tagada piisavad tingimused rinnaga toitmiseks töökohal.*** ESF peaks jätkuvalt pöörama tähelepanu noorte töötusele ning mittetöötavate ja mitteõppivate noorte (NEET-noored) probleemidele, ennetades haridus- ja koolitussüsteemist varakult lahkumist ja parandades struktuurselt üleminekut hariduselust tööellu, sealhulgas täielikult rakendades tugevdatud noortegarantiid, mis peaks samuti toetama kvaliteetsete ***ja õiglaselt tasustatud*** töövõimaluste loomist noortele. Lisaks tuleks jätkata ESFi kaudu tehtavaid investeeringuid rohe- ja digipöörde jaoks |

olulistesse oskustesse ***ning sooliselt võrdõigusliku ühiskonna saavutamisse***.

**Muudatusettepanek 20**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Põhjendus 14**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| (14) ESFi toel peaks suurenema tööjõu pakkumine ning paranema haridus ja koolitus ning elukestev oskuste omandamine. Eelkõige peaks ESF soodustama edasiminekut hariduses ja koolituses ning tööle asumist, toetama elukestvat õpet, sealhulgas formaalset, mitteformaalset ja informaalset õpet kõigis eluetappides ja tööalast konkurentsivõimet, ning aitama kaasa konkurentsivõimele ja ühiskondlikule ja majanduslikule innovatsioonile, toetades neis valdkondades ulatuslikumat kasutuselevõttu võimaldavaid ja kestlikke algatusi. Seda võivad aidata saavutada näiteks töölõppimine ja õpipoisiõpe, elukestev nõustamine, oskuste prognoosimine koostöös tööstusharuga, ajakohased koolitusmaterjalid, prognoosimine ja hariduse omandanute edasise tegevuse jälgimine, haridustöötajate koolitamine, õpiväljundite valideerimine ning kvalifikatsioonide tunnustamine. | (14) ESFi toel peaks suurenema tööjõu pakkumine ning paranema haridus ja koolitus ning elukestev oskuste omandamine. Eelkõige peaks ESF soodustama edasiminekut hariduses ja koolituses ning tööle asumist, toetama elukestvat õpet, sealhulgas formaalset, mitteformaalset ja informaalset õpet kõigis eluetappides ja tööalast konkurentsivõimet, ning aitama kaasa konkurentsivõimele ja ühiskondlikule ja majanduslikule innovatsioonile, toetades neis valdkondades ulatuslikumat kasutuselevõttu võimaldavaid ja kestlikke algatusi. Seda võivad aidata saavutada näiteks töölõppimine ja õpipoisiõpe, elukestev nõustamine, oskuste prognoosimine koostöös tööstusharuga, ajakohased koolitusmaterjalid, prognoosimine ja hariduse omandanute edasise tegevuse jälgimine, haridustöötajate koolitamine, õpiväljundite valideerimine ning kvalifikatsioonide tunnustamine. ***Kuna puuetega naiste ja meeste osalemine tööturul on märkimisväärselt väiksem kui puueteta inimestel, tuleks ESFi kasutada selleks, et töötada välja ELi rahastatud tööhõive ja oskuste garantii puuetega inimestele ilma vanusepiiranguteta, võttes eeskuju edukatest algatustest, nagu noortegarantii, mille eesmärk on suurendada puuetega inimeste osalemist avatud tööturul ning hõlbustada juurdepääsu tööhõivele, koolitusele ja täiendusõppele.*** |

**Muudatusettepanek 21**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Põhjendus 15**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| (15) ESF peaks hõlbustama juurdepääsu teenustele, sealhulgas tugevdama nii tervishoiu- kui ka pikaajalise hoolduse teenuste ajakohastamist, digitaliseerimist ja vastupanuvõimet. ESF peaks toetama liikmesriike meetmete rakendamisel, et kaotada kõik diskrimineerimise vormid ning tagada võrdsed võimalused kõigile, eelkõige tööturul alaesindatud rühmadele, andes neile võrdse juurdepääsu teenustele. Selleks et oleksid tagatud võrdsed võimalused ja tööjõu liikuvus, peavad olema kättesaadavad sellised taskukohased, kestlikud ja kvaliteetsed teenused nagu alusharidus ja lapsehoid, kooliväline lapsehoid, haridus, koolitus ***ning*** tervishoid ja pikaajaline hooldus, eelkõige pere- ja kogukonnapõhised hooldusteenused. ESF peaks tagama, et kõigil, sealhulgas lastel, kooskõlas Euroopa lastegarantiiga, oleks juurdepääs kvaliteetsetele esmatähtsatele teenustele. Nende teenuste puhul ja iseseisva elamise toetamisel tuleks arvesse võtta puuetega inimeste erivajadusi, sealhulgas ***juurdepääsetavust***. Lisaks peaks ESF aitama nüüdisajastada sotsiaalkaitsesüsteeme, eelkõige selleks, et muuta need juurdepääsetavamaks. | (15) ESF peaks hõlbustama juurdepääsu teenustele, sealhulgas tugevdama nii tervishoiu- kui ka pikaajalise hoolduse teenuste ajakohastamist, digitaliseerimist ja vastupanuvõimet. ESF peaks toetama liikmesriike meetmete rakendamisel, et kaotada kõik diskrimineerimise vormid ning tagada võrdsed võimalused kõigile, eelkõige tööturul alaesindatud rühmadele, andes neile võrdse juurdepääsu teenustele***, sealhulgas tervishoiuteenustele***. Selleks et oleksid tagatud võrdsed võimalused***, võrdne töötasu, võrdne pension*** ja tööjõu liikuvus, peavad olema kättesaadavad sellised taskukohased, kestlikud ja kvaliteetsed teenused nagu alusharidus ja lapsehoid, kooliväline lapsehoid, haridus, koolitus***, sooteadlik*** tervishoid ja pikaajaline hooldus, eelkõige pere- ja kogukonnapõhised hooldusteenused. ***Selleks peaks ESF edendama investeeringuid kättesaadavasse, taskukohasesse ja kvaliteetsesse alusharidusse ja lapsehoidu ning kogukonnapõhistesse ja koduhooldusteenustesse, et liikmesriigid saaksid luua tingimused kaasavaks tööturuks ja vastupidavamaks majanduskasvuks. ESFi eesmärk peaks olema ka töötingimuste, sealhulgas õiglase tasu parandamine ja mitteametlike hooldajate toetamine kooskõlas Euroopa hooldusstrateegiaga[1a], tulevase hooletöö kokkuleppega ja nõukogu soovitustega pikaajalise hoolduse kohta[1b].*** ESF peaks tagama, et kõigil, sealhulgas lastel, kooskõlas Euroopa lastegarantiiga, oleks juurdepääs kvaliteetsetele esmatähtsatele teenustele. Nende teenuste puhul ja iseseisva elamise toetamisel tuleks arvesse võtta puuetega inimeste***, eelkõige puuetega naiste*** erivajadusi, ***kes seisavad jätkuvalt*** |

***silmitsi eriliste takistustega sotsiaalsel kaasamisel, tööhõivel, haridusel ja juurdepääsul teenustele,*** sealhulgas ***juurdepääsetavusele***. Lisaks peaks ESF aitama nüüdisajastada sotsiaalkaitsesüsteeme, eelkõige selleks, et muuta need juurdepääsetavamaks. ***ESF peaks toetama liikmesriike sootundlike tervishoiusüsteemide kujundamisel, käsitledes soospetsiifilisi tervishoiuvajadusi. Naised kogevad meestest erinevaid tervisemustreid, sealhulgas seksuaal- ja reproduktiivtervise nõudeid, emade tervisega seotud mureküsimusi, menopausiga seotud haigusi ja teatavate krooniliste haiguste ebaproportsionaalselt suuremat esinemissagedust. Naised puutuvad sageli kokku süsteemsete viivitustega diagnoosimisel ja nn valu alahindamisega, mis võib viia pikaajaliste kehva tervise perioodideni nende tööelu jooksul. Arvestades, et pikaajalised haigused ja tervisega seotud üleminekud on naiste majandusliku mitteaktiivsuse peamine põhjus, tuleks ESFist toetada sihipäraseid meetmeid nende tervisega seotud sooliste tõkete kõrvaldamiseks. Juurdepääs tervishoiule peaks hõlmama juurdepääsu seksuaal- ja reproduktiivtervisele ning seonduvatele õigustele.***

_____

***[1a] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A52022DC0440***

***[1b] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=oj:JOC_2022_476_R_0001***

**Muudatusettepanek 22**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Põhjendus 15 a (uus)**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| | ***(15a) 26. veebruaril 2026[1a] märkis Euroopa Komisjon, et ohtlik abort on rahvatervise küsimus ja et aluslepingute nõuete täitmiseks on vaja juurdepääsu abordile. Liikmesriigid peaksid ESFi kasutama vabatahtlikkuse alusel ja kooskõlas oma siseriikliku õigusega, et anda haavatavas olukorras olevatele naistele, sealhulgas naistele, kes ei saa seda muidu endale lubada, olenemata nende elukohast, kodakondsusest või elukohast, sealhulgas naistele, kes on pärit riikidest, kus abort on ebaseaduslik, juurdepääs seaduslikult kättesaadavatele, ohututele, taskukohastele ja kvaliteetsetele aborditeenustele.*** |
| | ***1a https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=C(2026)3225(=en*** |

**Muudatusettepanek 23**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Põhjendus 16**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| (16) ESFi kaudu antavat toetust tuleks kasutada selleks, et saavutada võrdsed võimalused kõigi jaoks, toetada tugevaid sotsiaalseid turvavõrke, edendada sotsiaalset kaasatust ja põlvkondadevahelist õiglust ning vähendada vaesust. ESF peaks toetama liikmesriikide püüdlusi võitluses vaesuse vastu (sh materiaalse puuduse vähendamiseks), et põlvkondadeüleselt murda ebasoodsate olude ring, ja edendama sotsiaalset kaasatust, tagades kõigile võrdsed võimalused ning võideldes diskrimineerimise ja tervisealase ebavõrdsuse vastu. Selleks on tarvis kasutusele võtta mitmesuguseid poliitikameetmeid, mis on suunatud kõige | (16) ESFi kaudu antavat toetust tuleks kasutada selleks, et saavutada võrdsed võimalused kõigi jaoks, toetada tugevaid sotsiaalseid turvavõrke, edendada sotsiaalset kaasatust***, soolist võrdõiguslikkust*** ja põlvkondadevahelist õiglust ning vähendada vaesust***, sealhulgas laste vaesust***. ESF peaks toetama liikmesriikide püüdlusi võitluses vaesuse vastu (sh materiaalse puuduse vähendamiseks), et põlvkondadeüleselt murda ebasoodsate olude ring, ja edendama sotsiaalset kaasatust, tagades kõigile võrdsed võimalused ning võideldes diskrimineerimise ja tervisealase ebavõrdsuse vastu***, mis hõlmab ebavõrdset juurdepääsu ohutule ja seaduslikule*** |

ebasoodsamas olukorras olevatele inimestele olenemata nende vanusest, nagu vaesuses elavad lapsed, marginaliseerunud kogukonnad (nt romad), palgavaesed ja enim puudust kannatavad isikud. ESF peaks edendama tööturult eemale jäänute aktiivset kaasamist, et tagada nende sotsiaal-majanduslik lõimimine. Kooskõlas 2021. aasta Lissaboni deklaratsiooniga peaks ESF aitama võidelda ka kodutusega, sealhulgas ennetus- ja leevendamismeetmete kaudu. Eesmärkide saavutamisel mängib erilist rolli sotsiaalse innovatsiooni toetamine, mida tuleks seega samuti edendada.

***abordile, mis on liikmesriigiti erinev***. Selleks on tarvis kasutusele võtta mitmesuguseid poliitikameetmeid, mis on suunatud kõige ebasoodsamas olukorras olevatele inimestele olenemata nende vanusest ***ja elukohast, soost, seksuaalsest sättumusest, soolisest identiteedist, rassist ja puudest***, nagu vaesuses elavad lapsed, marginaliseerunud kogukonnad (nt romad), palgavaesed ja enim puudust kannatavad isikud. ESF peaks edendama tööturult eemale jäänute aktiivset kaasamist, et tagada nende sotsiaal-majanduslik lõimimine. Kooskõlas 2021. aasta Lissaboni deklaratsiooniga peaks ESF aitama võidelda ka kodutusega***, võttes arvesse asjaolu, et naised kogevad kodutust meestest erinevalt***, sealhulgas ennetus- ja leevendamismeetmete kaudu. Eesmärkide saavutamisel mängib erilist rolli sotsiaalse innovatsiooni toetamine, mida tuleks seega samuti edendada.

**Muudatusettepanek 24**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Põhjendus 17**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| (17) Demokraatia põhimõtted, õigusriik ja põhiõiguste kaitse on liidu alusväärtused. Need väärtused on olulised iga inimese, eriti kõige haavatavamate inimeste jaoks. Lisaks on need olulised ESFi tõhusaks rakendamiseks. Seepärast peaks ESF toetama ka nende väärtuste edendamist ja rakendamist kõigi hüvanguks. Samuti peaks ESF jätkuvalt seisma ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonis sätestatud puuetega inimeste õiguste eest. Fond peaks tagama sidususe võrdõiguslikkuse liidu ja sellega seotud strateegiatega, mille eesmärk on võidelda ***diskrimineerimisega soo, rassi või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel, samuti peaks*** | (17) Demokraatia põhimõtted, õigusriik***, võrdõiguslikkus*** ja ***sooline võrdõiguslikkus ning*** põhiõiguste kaitse on liidu alusväärtused. Need väärtused on olulised iga inimese, eriti kõige haavatavamate inimeste jaoks. Lisaks on need olulised ESFi tõhusaks rakendamiseks. Seepärast peaks ESF toetama ka nende väärtuste edendamist ja rakendamist kõigi hüvanguks. Samuti peaks ESF jätkuvalt seisma ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonis sätestatud puuetega inimeste***, sealhulgas puuetega naiste ja tütarlaste*** õiguste eest. Fond peaks tagama sidususe võrdõiguslikkuse liidu ja sellega seotud strateegiatega, mille eesmärk on võidelda ***põhjenduses 4 määratletud diskrimineerimisega ning*** |

| | |
|---|---|
| ***fond*** toetama sotsiaalset ühtekuuluvust, hoides ja arendades avatud, põhiõigustele tuginevaid, demokraatlikke, võrdseid ja kaasavaid ühiskondi, mis põhinevad õigusriigil. | toetama sotsiaalset ühtekuuluvust, hoides ja arendades avatud, põhiõigustele tuginevaid, demokraatlikke, võrdseid ja kaasavaid ühiskondi, mis põhinevad õigusriigil. |

**Muudatusettepanek 25**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Põhjendus 18**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| (18) Määruse (EL) [riikliku ja piirkondliku partnerluse kava käsitlev määrus] kohaselt peavad liikmesriigid järgima riikliku ja piirkondliku partnerluse kava ettevalmistamisel ja rakendamisel horisontaalseid põhimõtteid. Sellega seoses tuleks liikmesriike julgustada kasutama ESFi sihtotstarbeliste meetmete toetamiseks, et edendada horisontaalseid põhimõtteid, nagu sooline võrdõiguslikkus, ning tagada teenuste kättesaadavus puuetega inimestele ja võimaldada neil aktiivselt igapäevaelus osaleda. | (18) Määruse (EL) [riikliku ja piirkondliku partnerluse kava käsitlev määrus] kohaselt peavad liikmesriigid järgima riikliku ja piirkondliku partnerluse kava ettevalmistamisel ja rakendamisel horisontaalseid põhimõtteid. Sellega seoses peaksid liikmesriigid kasutama ESFi sihtotstarbeliste meetmete toetamiseks, et edendada horisontaalseid põhimõtteid, nagu sooline võrdõiguslikkus ning teenuste kättesaadavuse tagamine puuetega inimestele, ja võimaldada neil aktiivselt igapäevaelus osaleda. ***Sooline võrdõiguslikkus ja valdkonnaülene lähenemine tuleks lõimida rahastamistsükli kavandamise, rakendamise, järelevalve, aruandluse, hindamise ja auditeerimise igasse etappi. Programmi vahe- ja lõpphindamisel tuleks hinnata soolist mõju, et analüüsida, mil määral see aitab kaasa soolise võrdõiguslikkuse saavutamisele. Samuti on oluline anda toetusesaajatele ja liikmesriikidele teavet selle kohta, kuidas võtta soolist võrdõiguslikkust arvesse, sealhulgas teavet sootundliku eelarvestamise ja soolise mõju hindamise kasutamise kohta. Ekspertide ja sidusrühmadega konsulteerimisel tuleks tagada sooline tasakaal. Liikmesriigid peaksid esitama korrapäraselt aruandeid selle kohta, kuidas ESFi kulutused aitavad kaasa soolise võrdõiguslikkuse eesmärkide saavutamisele, tuginedes*** |

***sooliselt segregeeritud näitajatele ja kvalitatiivsele hindamisele.***

**Muudatusettepanek 26**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Põhjendus 18 a (uus)**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| | ***(18a) Puuetega naised ja tüdrukud on suuremas vaesuse, sotsiaalse tõrjutuse, soolise vägivalla ja pikaajalise töötuse ohus. Seetõttu peaks Euroopa Sotsiaalfond toetama sellele rühmale suunatud konkreetseid meetmeid, tagades juurdepääsu, võrdsed võimalused ning aktiivse osalemise tööturul ja ühiskonnas.*** |

**Muudatusettepanek 27**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Põhjendus 18 b (uus)**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| | ***(18b) Liikmesriike tuleks ka julgustada ja neil peaks olema võimalik kasutada ESFi vahendeid tervishoiu ning seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste valdkonna projektide jaoks, et tagada juurdepääs ohutule ja seaduslikule abordile ilma siseriiklikku õigust või subsidiaarsuse põhimõtet rikkumata.*** |

**Muudatusettepanek 28**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Põhjendus 19**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| (19) Selleks et tagada Euroopa sotsiaalõiguste samba kohase Euroopa sotsiaalse mõõtme nõuetekohane elluviimine ning piisava summa | (19) Selleks et tagada Euroopa sotsiaalõiguste samba kohase Euroopa sotsiaalse mõõtme nõuetekohane elluviimine ning piisava summa |

| | |
|---|---|
| kasutamine enim abi vajavate inimeste jaoks, peaksid liikmesriigid eraldama ESFi vahendeid sotsiaalse kaasatuse suurendamiseks. | kasutamine enim abi vajavate inimeste jaoks, peaksid liikmesriigid eraldama ESFi vahendeid sotsiaalse kaasatuse***, soolise võrdõiguslikkuse*** suurendamiseks ***ning soolise vägivallaga võitlemiseks***. |

**Muudatusettepanek 29**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Põhjendus 19 a (uus)**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| | ***(19a) Eurostati andmetel[1a] elab liikmesriikides praegu vaesuses 64,6 miljonit naist ja 57,6 miljonit meest, mis näitab, et vaesuse mõju naistele ja meestele on erinev. vaesus, sotsiaalne tõrjutus ja diskrimineerimine mõjutavad ebaproportsionaalselt teatavaid rühmi, eelkõige tõrjutud kogukondadest pärit naisi ja tütarlapsi; need rühmad peavad endiselt ületama struktuursed takistused juurdepääsul tööhõivele, haridusele, eluasemele ja elutähtsatele teenustele. Vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse oht on ebaproportsionaalselt suur haavatavas olukorras olevate naiste puhul, keda mõjutab intersektsionaalne diskrimineerimine, nagu on määratletud põhjenduses 4. Vaesuses elavatel naistel on suurem risk kogeda vägivalda (sh lähisuhte- ja koduvägivalda) selliste tegurite tõttu nagu rahaline sõltuvus, eluasemekindluse puudumine ja tugiteenuste piiratud kättesaadavus. Soolise vägivalla kaotamine on oluline, et võimaldada naistel täiel määral osaleda oma kogukondades ja majanduses, saada juurdepääs haridusele, tervishoiule, tööhõivele ja sotsiaalteenustele ning saavutada seeläbi majanduslik sõltumatus ja kehaline autonoomia.*** |
| | ***[1a] https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Living_conditions_in_Europe_-*** |

***_subjective_poverty_statistics#:~:text=ilc_sbjp02)%20(ilc_sbjp03)-,Subjective%20poverty%20is%20more%20prominent%20for%20women%20than%20for%20men,men%20and%201***

**Muudatusettepanek 30**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Põhjendus 20**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| (20) Võttes arvesse erakordset vajadust toetada vaesuses elavaid lapsi peaksid liikmesriigid kasutama lastegarantii raames võetavate meetmete puhul ka ESFi vahendeid. | (20) Võttes arvesse erakordset vajadust toetada vaesuses elavaid lapsi**,** peaksid liikmesriigid kasutama lastegarantii raames võetavate meetmete puhul ka ESFi vahendeid***, et tegeleda lastegarantii meetmetega, eelkõige maapiirkondadest, äärealadelt, tööstus- ja kaevanduspiirkondadest, samuti äärealadelt pärit laste puhul, kes on sotsiaalselt ja majanduslikult ebasoodsas olukorras, keda mõjutab rahvastikukadu, kellel on piiratud juurdepääs avalikele teenustele, ning piirkondadest, mida mõjutab majanduslik üleminek ja suur tööpuudus, eraldades järgmises mitmeaastases finantsraamistikus lastegarantiile vähemalt 20 miljardit eurot. ESF peab olema täielikult kooskõlas ÜRO lapse õiguste konventsiooni ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga ning tooma oma prioriteetides ja kulutuste tegemise reeglites selgelt esile sotsiaalsed eesmärgid.*** |

**Muudatusettepanek 31**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Põhjendus 21**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| (21) ESF peaks aitama leevendada vaesust, toetades riiklikke kavasid, mille | (21) ESF peaks aitama leevendada ***toitumisalast*** vaesust, toetades riiklikke |

| | |
|---|---|
| eesmärk on vähendada toidu- ja materiaalset puudust, ning edendama vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus elavate inimeste, sh enim puudust kannatavate isikute ja laste sotsiaalset lõimimist. Liikmesriigid peaksid eraldama ESFi vahendeid, et leevendada äärmist vaesust, mis on sotsiaalse tõrjutuse, nagu kodutus, ning toidu- ja materiaalse puuduse olulisim põhjustaja. | kavasid, mille eesmärk on vähendada toidu- ja materiaalset puudust, ning edendama vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus elavate inimeste, sh enim puudust kannatavate isikute ja laste sotsiaalset lõimimist***, võttes arvesse soopõhiseid vajadusi, mis hõlmavad menstruatsiooni- ja hügieenitooteid***. Liikmesriigid peaksid eraldama ESFi vahendeid, et leevendada äärmist vaesust, mis on sotsiaalse tõrjutuse, nagu kodutus, ning toidu- ja materiaalse puuduse olulisim põhjustaja. ***Toidu ja/või esmase materiaalse abi pakkumine enim puudustkannatavatele ja kõige haavatavamatele isikutele, nagu kodutud naised ja üksikemad, ei tohiks asendada olemasolevaid sotsiaaltoetusi, mida neile antakse riiklike sotsiaalsüsteemide või siseriikliku õiguse alusel.*** |

**Muudatusettepanek 32**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Põhjendus 22 a (uus)**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| | ***(22a) Tervishoiuteenuste kättesaadavuse tähtsuse tõttu tuleks ESFi raames tagada koostoime ja vastastikune täiendavus kavandatava Euroopa Konkurentsivõime Fondiga, eelkõige eesmärgiga toetada tervishoidu, ning kavandatava määrusega, millega luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ning maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja turvalisuse fond aastateks 2028–2034 (riikliku ja piirkondliku partnerluse kava).*** |

**Muudatusettepanek 33**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Põhjendus 24**

| | |
|---|---|
| (24) Võttes arvesse äärepoolseimate piirkondade eripära ja piiranguid, peaksid liikmesriigid lisama oma äärepoolseimate piirkondade peatükki meetmed tööhõive ja tööjõu liikuvuse, eelkõige noorte liikuvuse, hariduse ja oskuste ning sotsiaalse kaasatuse suurendamiseks. | (24) Võttes arvesse äärepoolseimate piirkondade eripära ja piiranguid, peaksid liikmesriigid lisama oma äärepoolseimate piirkondade peatükki meetmed tööhõive ***ja tööjõu liikuvuse***, eelkõige noorte ***ja tööturult eemale jäänud naiste*** liikuvuse, hariduse ja oskuste ning sotsiaalse kaasatuse suurendamiseks. |

**Muudatusettepanek 34**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Põhjendus 25 a (uus)**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| | ***(25a) ESFi raames tuleks edendada naisettevõtlust, vähendades ettevõtete loomise ja kasvu tõkkeid, sealhulgas regulatiivset koormust ja piiratud juurdepääsu kapitalile. Rahastamisel tuleks seada esikohale naiste ja tütarlaste juhitavad skaleeritavad äriühingud, edendades isevastutuse kultuuri, innovatsiooni ja majanduslikku sõltumatust.*** |

**Muudatusettepanek 35**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Artikkel 2 – lõige 2 a (uus)**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| | ***2a. Liikmesriigid lisavad võimaluse korral tulemusraamistikku haavatavuse ja sotsiaalse tõrjutuse näitajad, tagamaks, et ESFi investeeringud toovad tõepoolest kasu kõige haavatavamatele rühmadele.*** |

**Muudatusettepanek 36**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Artikkel 2 a (uus)**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
| --- | --- |
| | ***Artikkel 2a*** |
| | ***1. Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) raames toetatakse eelkõige järgmisi erieesmärke:*** |
| | ***a) parandada kõigi tööotsijate, eelkõige noorte juurdepääsu tööhõivele ja aktiveerimismeetmetele, eelkõige noortegarantii rakendamise kaudu, pikaajaliste töötute ja tööturul ebasoodsas olukorras olevate rühmade jaoks ning tööturult eemalejäänud isikute ja mitteametlikus tasustamata hooldustöös osalevate naiste jaoks, samuti füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise ja sotsiaalsesse turumajandusse kuuluva sotsiaalmajanduse edendamise kaudu;*** |
| | ***b) parandada haridus- ja koolitussüsteemide kvaliteeti, kaasavust, tõhusust ja vastavust tööturu vajadustele, sealhulgas mitteformaalse ja informaalse õppe valideerimise kaudu, et toetada võtmepädevuste, sealhulgas ettevõtlus- ja digioskuste omandamist, ning edendades duaalsete koolitussüsteemide ja õpipoisiõppe kasutuselevõttu;*** |
| | ***c) edendada eelkõige ebasoodsas olukorras olevate rühmade võrdset juurdepääsu kvaliteetsele ja kaasavale haridusele ja koolitusele alates alusharidusest kuni täiskasvanuhariduseni, edendades elukestvat õpet, eelkõige kõigile kättesaadavaid oskuste täiendamise ja ümberõppe võimalusi, võttes arvesse ettevõtlus- ja digioskusi, paremini prognoosida muutusi ja uusi vajaminevaid oskusi vastavalt tööturu vajadustele, hõlbustada karjäärialaseid üleminekuid ja edendada ametialast liikuvust, sealhulgas hõlbustada õpirännet kõigi jaoks ja juurdepääsetavust puuetega inimeste jaoks;*** |
| | ***d) edendada võrdseid võimalusi ja mittediskrimineerimist, tehes kindlaks ja kõrvaldades struktuursed, kultuurilised ja*** |

***tõkked; edendada hoolduskohustuste võrdset jagamist ja jagatud vanemapuhkust ning investeerida kättesaadavatesse, taskukohastesse ja kvaliteetsetesse hooldusteenustesse, tugevdada töö- ja eraelu tasakaalu, sealhulgas mõlema vanema paindliku töökorralduse kaudu, tagada kvaliteetsed, stabiilsed ja õiglaselt tasustatud töökohad, ning***

***e) kaotada hariduses ja koolituses sooline segregatsioon ja diskrimineerimine, sealhulgas edendades naiste ja tütarlaste juurdepääsu MATI-valdkondadele, digioskustele, rohetöökohtadele ja otsustustasandi ametikohtadele;***

***f) edendada kolmandate riikide kodanike, sealhulgas rändajatest naiste sotsiaal-majanduslikku lõimimist;***

***g) edendada tõrjutud kogukondade, eelkõige roma naiste sotsiaal-majanduslikku lõimimist;***

***h) parandada võrdset ja õigeaegset juurdepääsu kvaliteetsetele, kestlikele ja taskukohastele teenustele, sealhulgas teenustele, mis edendavad juurdepääsu piisavale, taskukohasele, kestlikule ja inimväärsele eluasemele, eelkõige üksikemade jaoks;***

***i) ajakohastada sotsiaalkaitsesüsteeme, sealhulgas edendada juurdepääsu sotsiaalkaitsele, pöörates erilist tähelepanu naistele, eelkõige üksikemadele ja muudele ebasoodsas olukorras olevatele rühmadele;***

***j) parandada tervishoiusüsteemide ja pikaajalise hoolduse teenuste kättesaadavust (sealhulgas puuetega naiste jaoks), tõhusust ja vastupanuvõimet;***

***k) edendada vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus olevate inimeste sotsiaalset integratsiooni, sealhulgas võideldes naiste või naiste juhitavate leibkondade ebaproportsionaalselt suure osakaalu vastu vaeste hulgas, pöörates erilist***

| | |
|---|---|
| | ***tähelepanu haavatavas olukorras olevatele naistele, eelkõige neile, kes seisavad silmitsi intersektsionaalse diskrimineerimise vormidega, ning tegeledes palgavaesuse, ebakindlate töösuhete ja pensionilõhedega;*** |
| | ***l) toetada sotsiaalseid ettevõtteid ja organisatsioone kui peamisi osalejaid naiste kaasavas tööhõives, võrdsetes võimalustes, territoriaalses ühtekuuluvuses ning haavatavatesse rühmadesse kuuluvate tütarlaste ja naiste integreerimises;*** |
| | ***m) vähendada materiaalset puudust, andes toidu- ja/või esmast materiaalset abi enim puudust kannatavatele isikutele, sealhulgas lastele, ning võtta kaasnevaid meetmeid, mis toetavad nende isikute sotsiaalset kaasamist;*** |
| | ***n) võidelda eelkõige naiste ja laste kodutuse vastu;*** |
| | ***o) tagada haavatavas olukorras olevatele rühmadele juurdepääs sotsiaal- ja riiklikele tervishoiuteenustele, keskendudes isikukesksetele tervishoiuteenustele, käsitleda soopõhiseid tervisevajadusi, sealhulgas seksuaal- ja reproduktiivtervise kõiki aspekte, sealhulgas pakkudes aborditeenuseid neile, kellel ei ole sellele juurdepääsu.*** |
| | ***2. Kõik käesoleva artikli lõikes 1 osutatud erieesmärgid kujutavad endast riikliku ja piirkondliku partnerluse kavas sätestatavat nõuet riikliku ja piirkondliku partnerluse kavasid käsitleva määruse artikli 22 tähenduses.*** |

**Muudatusettepanek 37**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Artikkel 5 – lõik 1**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| Kui see on asjakohane, kirjeldavad liikmesriigid ja piirkonnad riikliku ja | Kui see on asjakohane, kirjeldavad liikmesriigid ja piirkonnad riikliku ja |

| | |
|---|---|
| piirkondliku partnerluse kava ühes või mitmes spetsiaalses peatükis integreeritud lähenemisviisi demograafilise siirdega seotud probleemide lahendamiseks. | piirkondliku partnerluse kava ühes või mitmes spetsiaalses peatükis integreeritud lähenemisviisi demograafilise siirdega seotud probleemide***, sealhulgas naiste konkreetsete tervisega seotud probleemide*** lahendamiseks ***ja eelkõige reproduktiivteenuste kättesaadavuse tagamiseks, pöörates erilist tähelepanu haavatavatele rühmadele, keda vananemine, vaesus ja sotsiaalne tõrjutus ebaproportsionaalselt mõjutavad. Komisjon hindab mõju demograafiliste probleemide lahendamisele, nagu elanikkonna vananemine, tööealise elanikkonna vähenemine ning kasvav linna- ja maapiirkondade vaheline lõhe.*** |

**Muudatusettepanek 38**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Artikkel 6 – pealkiri**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| Materiaalse puuduse vähendamiseks antav toetus | Materiaalse puuduse ja vaesuse vähendamiseks antav toetus |

**Muudatusettepanek 39**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Artikkel 6 – lõige 1**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| 1. Liikmesriigid ***võivad pakkuda*** materiaalse puuduse leevendamiseks abi, jagades toitu või kaupu, mis vastavad tarbekaupade ohutust käsitlevale liidu õigusele. | 1. Liikmesriigid ***pakuvad*** materiaalse puuduse leevendamiseks abi, jagades toitu või kaupu, mis vastavad tarbekaupade ohutust käsitlevale liidu õigusele. |

**Muudatusettepanek 40**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Artikkel 6 – lõige 2**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| 2. Liikmesriigid ja toetusesaajad valivad toidu- ja/või esmase materiaalse abi objektiivsete kriteeriumide alusel, mis on seotud enim puudust kannatavate isikute vajadustega. Toidu ning asjakohasel juhul kaupade valimise kriteeriumides võetakse arvesse ka kliima- ja keskkonnaaspekte, et tagada aus ja õiglane rohepööre ning eelkõige selleks, et vähendada toidu raiskamist ja ühekordselt kasutatava plasti tarbimist. Kui see on asjakohane, võetakse jagatava toidu valimisel arvesse selle panust enim puudust kannatavate isikute tasakaalustatud toitumisse. Toidu- ja/või esmast materiaalset abi võib enim puudust kannatavatele isikutele anda kas otse või kaudselt, näiteks elektroonilises või muus vormis vautšerite või kaartide kujul, tingimusel et nende eest saab üksnes toidu- ja/või esmast materiaalset abi. Enim puudust kannatavatele isikutele antav toetus täiendab sotsiaaltoetusi, mida võib anda riiklike sotsiaalsüsteemide kaudu või mille andmine on ette nähtud liikmesriigi õiguses. | 2. Liikmesriigid ja toetusesaajad valivad toidu- ja/või esmase materiaalse abi objektiivsete kriteeriumide alusel, mis on seotud enim puudust kannatavate isikute vajadustega***, võttes arvesse soospetsiifilisi vajadusi, nagu olulised menstruatsioonitooted ja hügieenivahendid ning vaesuse, kodutuse või vägivalla olukorras olevate naiste ja tütarlaste vajadused***. Toidu ning asjakohasel juhul kaupade valimise kriteeriumides võetakse arvesse ka kliima- ja keskkonnaaspekte, et tagada aus ja õiglane rohepööre ning eelkõige selleks, et vähendada toidu raiskamist ja ühekordselt kasutatava plasti tarbimist. Kui see on asjakohane, võetakse jagatava toidu valimisel arvesse selle panust enim puudust kannatavate isikute tasakaalustatud toitumisse. Toidu- ja/või esmast materiaalset abi võib enim puudust kannatavatele isikutele anda kas otse või kaudselt, näiteks elektroonilises või muus vormis vautšerite või kaartide kujul, tingimusel et nende eest saab üksnes toidu- ja/või esmast materiaalset abi. Enim puudust kannatavatele isikutele***, kes on sageli naised,*** antav toetus täiendab sotsiaaltoetusi, mida võib anda riiklike sotsiaalsüsteemide kaudu või mille andmine on ette nähtud liikmesriigi õiguses. ***Tegevuse laadi ja lõppsaajate liiki arvesse võttes kohaldatakse enim puudust kannatavate isikute materiaalset puudust käsitleva toetuse suhtes lihtsamaid reegleid.*** |

**Muudatusettepanek 41**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Artikkel 6 – lõige 5**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| 5. Käesoleva artikli kohaldamisel hõlmab mõiste „enim puudust kannatavad | 5. Käesoleva artikli kohaldamisel hõlmab mõiste „enim puudust kannatavad |

| | |
|---|---|
| isikud“ järgmist: füüsilised isikud, s.o üksikisikud, perekonnad, leibkonnad või nende rühmad, sealhulgas haavatavas olukorras olevad lapsed ja kodutud, kelle vajadus abi järele on kindlaks tehtud vastavalt objektiivsetele kriteeriumidele, mille on kehtestanud riigi pädevad asutused, konsulteerides asjakohaste sidusrühmadega, vältides huvide konflikti, ja mis võivad sisaldada elemente, mis võimaldavad suunata abi enim puudust kannatavatele isikutele teatavates geograafilistes piirkondades. | isikud“ järgmist: füüsilised isikud, s.o üksikisikud, perekonnad, leibkonnad või nende rühmad, sealhulgas haavatavas olukorras olevad lapsed ja kodutud, kelle vajadus abi järele on kindlaks tehtud vastavalt objektiivsetele kriteeriumidele, mille on kehtestanud riigi pädevad asutused, konsulteerides asjakohaste sidusrühmadega, vältides huvide konflikti, ja mis võivad sisaldada elemente, mis võimaldavad suunata abi enim puudust kannatavatele isikutele teatavates geograafilistes piirkondades***, võttes arvesse naiste, sealhulgas läbipõimunud diskrimineerimise all kannatavate naiste erilist haavatavust ning võttes arvesse ka seda, et naiste vaesuse kaotamiseks on oluline kaotada igasugune sooline vägivald***. |

**Muudatusettepanek 42**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Artikkel 6 a (uus)**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| | ***Artikkel 6a*** |
| | ***Võrdsete võimaluste, soolise võrdõiguslikkuse ja tööturule juurdepääsu toetamine*** |
| | ***1. Liikmesriigid ja komisjon edendavad Euroopa Sotsiaalfondi kaudu aktiivselt ja süstemaatiliselt soolist võrdõiguslikkust ning aitavad täielikult ellu viia sooliselt võrdõigusliku ühiskonna põhimõtteid ja Euroopa sotsiaalõiguste sammast, eelkõige kõrvaldades tööturult kõik soolise diskrimineerimise vormid.*** |
| | ***2. ESF toetab liikmesriike soopõhiste tööturul osalemise takistuste kõrvaldamisel, võrdse ja võrdväärse töö eest võrdse tasu maksmise tagamisel, tegeledes naiste ülekaaluga sektorite struktuurse alahindamisega ning tööturu killustatuse probleemiga, edendades** |

***paremat töö- ja eraelu tasakaalu, sealhulgas paindlikku töökorraldust mõlema vanema jaoks, hõlbustades naiste juurdepääsu kvaliteetsetele töökohtadele ja ettevõtlusvõimalustele, pakkudes ettevõtetele stiimuleid naiste palkamiseks ja edendamiseks, tuginedes isapuhkusele ja ühisele vanemahoolduspuhkusele ning tagades juurdepääsu taskukohasele ja kättesaadavale kvaliteetsele lapsehoiule ja muudele ametlikele hooldusteenustele.***

***3. ESF rakendab terviklikku lähenemisviisi, et võidelda asjaolu vastu, et naised või naiste juhitud leibkonnad on vaeste seas ebaproportsionaalselt esindatud, ning kaotada sooline diskrimineerimine hariduses ja koolituses, sealhulgas juurdepääsul MATI-valdkondadele, ning edendada naiste võrdset osalemist juhtivatel ja otsuseid tegevatel ametikohtadel, tegeledes palgavaesuse, ebakindlate töösuhete ja pensionilõhega.***

**Muudatusettepanek 43**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Artikkel 6 b (uus)**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| | ***Artikkel 6b*** |
| | ***Võrdse juurdepääsu toetamine kvaliteetsetele tervishoiuteenustele*** |
| | ***ESF toetab eesmärki parandada haavatavas olukorras olevate naiste üldist ja õigeaegset juurdepääsu kvaliteetsetele, kestlikele ja taskukohastele tervishoiuteenustele, sealhulgas seksuaal- ja reproduktiivtervise teenustele. Liikmesriikidel soovitatakse tungivalt kasutada ESFi, et tagada võrdne juurdepääs seaduslikult kättesaadavatele ja taskukohastele ohutu abordi teenustele haavatavas olukorras naistele, kes ei saaks seda muul viisil endale lubada,*** |

***olenemata nende kodakondsusest või elukohast, sealhulgas naistele, kellel puudub juurdepääs sellistele teenustele oma liikmesriigis. Liikmesriigid toetavad ka eesmärke parandada juurdepääsu, sealhulgas puuetega inimeste jaoks, tervishoiusüsteemide ja pikaajalise hoolduse teenuste tõhusust ja vastupidavust, toetades meetmeid viljatusdiagnoosiga naistele ja paaridele, võttes arvesse liidu märkimisväärset demograafilist langust, kui nad seisavad silmitsi majanduslike, sotsiaalsete või meditsiiniliste takistustega, mis piiravad nende juurdepääsu tervishoiuteenustele.***

**Muudatusettepanek 44**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Artikkel 6 c (uus)**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| | ***Artikkel 6c*** |
| | ***Horisontaalsed põhimõtted*** |
| | ***1. Komisjon ja liikmesriigid võtavad asjakohaseid ja sisulisi meetmeid, et vältida igasugust diskrimineerimist soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse, seksuaalse sättumuse ja soolise identiteedi alusel, samuti käesolevast programmist toetatavate tegevuste ettevalmistamise, rakendamise, järelevalve, aruandluse ja hindamise ajal.*** |
| | ***2. Komisjon tagab, et toetatavate tegevuste ettevalmistamise, rakendamise, järelevalve, aruandluse ja hindamise käigus lõimitakse sooline võrdõiguslikkus ning kohaldatakse soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamist horisontaalse ja valdkondadevahelise põhimõttena, sealhulgas hinnangute ning soo/soo alusel eristatud andmete kasutamise kaudu. Sellega edendatakse määruse 2025/0545(COD) (edaspidi*** |

| | |
|---|---|
| | ***„tulemusraamistiku määrus“) artiklites 6 ja 7 osutatud horisontaalseid põhimõtteid, millega kehtestatakse eelarve kulude jälgimise ja tulemusraamistiku eeskiri, sealhulgas põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ ja soolise võrdõiguslikkuse põhimõtte sidus kohaldamine. Tuleks tagada, et ühelgi rahastatud tegevusel ei oleks soolisele võrdõiguslikkusele soovimatut negatiivset mõju.*** |
| | ***Komisjon annab liikmesriikidele tehnilisi suuniseid lõike 2 esimeses lõigus osutatud soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise metoodika kohta, sealhulgas miinimumnõuete, soolise analüüsi ja soolise võrdõiguslikkuse hindamise kohta.*** |
| | ***Liikmesriigid esitavad korrapäraselt aruandeid selle kohta, kuidas ESFi kulutused aitavad kaasa soolise võrdõiguslikkuse eesmärkide saavutamisele, tuginedes sooliselt segregeeritud näitajatele ja kvalitatiivsele hindamisele.*** |

**Muudatusettepanek 45**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Artikkel 7**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| Liikmesriigid tagavad sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonide sisulise osalemise kvaliteetse tööhõive, hariduse ja oskuste ning sotsiaalse kaasamise poliitika ***toetamises*** kooskõlas määruse ***(***XX***)*** [riikliku ja piirkondliku partnerluse kava käsitlev määrus] artikliga 6. | Liikmesriigid tagavad sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonide***, sealhulgas naiste õigusi ja soolist võrdõiguslikkust edendavate organisatsioonide ning haavatavas olukorras olevaid naisi esindavate organisatsioonide*** sisulise osalemise kvaliteetse tööhõive, hariduse ja oskuste ning sotsiaalse kaasamise poliitika ***toetamisel*** kooskõlas määruse XX [riikliku ja piirkondliku partnerluse kava käsitlev määrus] artikliga 6. |

**Muudatusettepanek 46**

**Ettepanek võtta vastu määrus**
**Artikkel 8 – lõige 2**

| *Komisjoni ettepanek* | *Muudatusettepanek* |
|---|---|
| 2. Iga liikmesriik nimetab maksimaalselt seitsmeks aastaks ühe valitsuse esindaja, ühe töötajate organisatsioonide esindaja, ühe tööandjate organisatsioonide esindaja ja ühe asendusliikme iga liikme kohta. Liikme puudumise korral saab asendusliige automaatselt õiguse komitee tööst osa võtta. Lisaks võib komiteesse kuuluda üks esindaja igast organisatsioonist, kes esindab töötajate organisatsioone ja tööandjate organisatsioone liidu tasandil. | 2. Iga liikmesriik nimetab maksimaalselt seitsmeks aastaks ühe valitsuse esindaja, ühe töötajate organisatsioonide esindaja, ühe tööandjate organisatsioonide esindaja***, samuti kodanikuühiskonna organisatsioonide esindajad, sealhulgas need, kes tegelevad soolise võrdõiguslikkuse*** ja ***naiste, puuetega inimeste ja haavatavate rühmade õigustega, ning*** ühe asendusliikme iga liikme kohta. Liikme puudumise korral saab asendusliige automaatselt õiguse komitee tööst osa võtta. Lisaks võib komiteesse kuuluda üks esindaja igast organisatsioonist, kes esindab töötajate organisatsioone ja tööandjate organisatsioone liidu tasandil. |

## LISA: SISENDI DEKLARATSIOON

Arvamuse raportöör kinnitab oma ainuvastutusel, et ei kasutanud oma arvamuses mingit sisendmaterjali huvide esindajatelt, kes kuuluvad kohustuslikku läbipaistvusregistrit käsitleva institutsioonidevahelise kokkuleppe[1] kohaldamisalasse, ega kolmandate riikide ametiasutuste, sealhulgas nende diplomaatiliste esinduste ja saatkondade esindajatelt, kes tuleks kodukorra I lisa artikli 8 kohaselt loetleda käesolevas lisas.

[1] Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni 20. mai 2021. aasta institutsioonidevaheline kokkulepe kohustusliku läbipaistvusregistri kohta (ELT L 207, 11.6.2021, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

## NÕUANDVA KOMISJONI MENETLUS

| | |
|---|---|
| **Pealkiri** | Euroopa Sotsiaalfondi loomine, mis on osa määruse (EL) [...] [riikliku ja piirkondliku partnerluse kava käsitlev määrus] kohasest riikliku ja piirkondliku partnerluse kavast, ning tingimuste kehtestamine kvaliteetse tööhõive, oskuste ja sotsiaalse kaasatuse jaoks antava liidu toetuse rakendamiseks ajavahemikul 2028–2034 |
| **Viited** | COM(2025)0558 – C10-0172/2025 – 2025/0239(COD) |
| **Vastutav(ad) komisjon(id):**<br>istungil teada andmise kuupäev | EMPL<br>23.10.2025 |
| **Arvamuse esitajad**<br>istungil teada andmise kuupäev | FEMM<br>23.10.2025 |
| **Arvamuse raportöör**<br>nimetamise kuupäev | Alessandra Moretti<br>12.1.2026 |
| **Läbivaatamine parlamendikomisjonis** | 24.3.2026 5.5.2026 |
| **Vastuvõtmise kuupäev** | 23.6.2026 |
| **Lõpphääletuse tulemus** | +: 25<br>–: 9<br>0: 2 |

## NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS
## NÕUANDVAS KOMISJONIS

| 25 | + |
|---|---|
| PPE | Csaba Bogdán, Michalis Hadjipantela, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Eleonora Meleti, Mirosława Nykiel, Sirpa Pietikäinen, Giusi Princi, Michał Wawrykiewicz |
| Renew | Abir Al-Sahlani, Valérie Devaux, Jana Toom, Lucia Yar |
| S&D | Sofie Eriksson, Lina Gálvez, Elisabeth Grossmann, Alessandra Moretti, Joanna Scheuring-Wielgus, Cecilia Strada, Marko Vešligaj |
| The Left | Hanna Gedin, Irene Montero, Carolina Morace |
| Verts/ALE | Mélissa Camara, Alexandra Geese, Benedetta Scuderi |

| 9 | - |
|---|---|
| ECR | Chiara Gemma, Bert-Jan Ruissen, Jessika van Leeuwen |
| ESN | Irmhild Boßdorf |
| NI | Judita Laššáková |
| PPE | Miriam Lexmann |
| PfE | Elisabeth Dieringer, Viktória Ferenc, Margarita de la Pisa Carrión |

| 2 | 0 |
|---|---|
| PfE | Mélanie Disdier, Séverine Werbrouck |

Kasutatud tähised:
+ : poolt
- : vastu
0 : erapooletu